

NHLAMULO YA SARS EKA SWITATIMENTE SWA MANI NA MANI SWO HAMBUKISA SWA TTNLUCKY MONTANA

Pretoria, 11 Nhlangua 2025 – SARS yi lava ku vulela emahlweni leswaku loko mhaka leyi yi nga se pfuka hi 2011 Ttn Tshepo Lucky Montana a nga se va muyimeri wa swa tipolitiki, naswona mhaka leyi kwalaho yi nge vi mayelana na tipolitiki ta yena kumbe nhloto wa noyi wa swa tipolitiki.

Ttn Tshepo Lucky Montana ("*Ttn Montana*"), xirho xa Palamente, u sungurile nhlaselele wa mani na mani eka Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga ("SARS") emasikwini ya sweswinyana hi ku tirhisa ejensi ya mahungu Independent Online ("*IOL*").

Mihlangano yin'wana ya mahungu yi vuyelerisile swikoxo ku ya eka xiyimo xo karhi kumbe xin'wana. Swikoxo swa vun'wa swa Ttn Montana swi kongomisile. Hi ku ya hi IOL, u hehla leswi landzelaka:

1. Leswaku SARS yi "*tirhisa matimba ma yona hi ndlela yo biha*";
2. "*Vulawuri byo hamboloka*" hi SARS;
3. Leswaku SARS yi endlile "*nhloto wa noyi lowu seketeriweke hi tipolitiki*"; na
4. Leswaku Xihehlo eka SARS "*yi lukelerile hi vuxisi xiahlulo xa vunwa xa le khoto ku seketela xikweleti lexikulu xa xibalo (sic)*"

Hi ku ya hi IOL, Ttn Montana, ku ya hi swikoxo laha henhla, u "*mangarile milandzu*": ehenhla ka vayimeri va SARS mayelana na "*vuxisi*" na Vukorhokeri bya Maphorisa bya Afrika-Dzonga ("*SAPS*").

Hi ti 8 Nhlangua 2025, SARS yi hlamarile eka xitatimentehungu angarhelo lexi alaka swikoxo tanihi vunwa (anekijara ya1). SARS yi yile emahlweni yi humesa xitiviso xa ximfumo eka Ttn Montana hi ku ya hi xiyenge xa 67(5) xa Nawu wa 28 wa 2011 wa Vulawuri bya Xibalo ("*Nawu wa Vulawuri bya Xibalo*").

Hi ku ya hi xiyenge xa 67(5) xa Nawu wa Vulawuri bya Xibalo, SARS yi nyikiwile matimba mo paluxa eka mani na mani vuxokoxoko bya muhakelaxibalo laha swi faneleke ku rhangela switatimente swa vunwa leswi nyadzaka xindzhuti na vutitshembi bya vaaki eka sisiteme ya xibalo. Xitiviso xi nyikile Ttn Montana nkarhi wo susa switatimente swa yena na swihehlo swa vunwa eka tiawara ta 24. Ttn Montana u tsandzekile ku endla tano.

Eka xiyimo lexi faneleke ku fikela sweswi, SARS yi ta veka nandzelelano wo vonaka wa ntiyiso wa timhaka, mayelana swinene na swikoxo swa vunwa leswi Ttn Montana a swi endleke.

Swikoxo swa "ntirhiso wa matimba hi ndlela yo biha", "vulawuri byo hamboloka", na nhloto wa noyi lowu hlohloteriwaka hi tipolitiki":

Ttn Montana u endlile swikoxo swo fana na leswi emahlweni ka Xiyenge xa Gauteng xa Khotokulu, Pretoria eka mhaka ya *Montana na Khomixinara wa Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (2023-047735) [2025] ZAGPPHC 749*. Ttn Montana u vile na nkarhi hinkwawo wo nyika nhlamuselo eka swikoxo swa yena kambe a nga endlanga tano. Ahlulo eka kheyisi leyi wa tivulavulela (anekijara 2).

Khoto yi ahlurile, exikarhi ka swiphemu swin'wana hi ndlela leyi landzelaka:

"Eka ndzimana 28.5, Ttn Montana u hehla SARS mayelana na vulawuri byo hamboloka na ntirhiso wa matimba hi Ndlela yo biha. Eka ndzimana 29.4 na ndzimana 42 u hehla SARS hi mhaka yo tinghenelerisa eka nhlooto wa noyi ehenhla ka yena, leswi seketeriweke hi ajenda ya swa tipolitiki... Swihehlo leswi hinkwaswo swi khomisa tingana no nyenyetsa... Swihehlo i swa vutitwi na nkavutilawuri, leswi nga seketeriwangiki hi ntiyiso no vanga nxaniso wa xiyimo xa le henhla... Loko hi le tlhelo khoto yi tekela enhlokweni leswaku yi nga pfuxi jikajikisano wa matimba, swihehlo sweswo swi tekiwa swi nga tirhisiwi tahliloko swi fanelangi, swi nga pfuni nchumi no hlayeleriwa ku onha. Endelo rero ri fanela hi xileriso xa nxupulo xa hakelo".

Nandzelelano wa ntiyiso wa timhaka:

Ttn Montana u tsandzekile ku rhumela mitlheriso ya xibalo ya malinghena ya yena ya malembe ma nhlahluvo ma 2017, 2018 na 2019. SARS yi sungurile oditi mayelana na malembe ma nhlahluvo ma 2009 ku fikelala 2019.

Ttn Montana u tivisiwile ximfumo mayelana na leswi hi ti 5 Hukuri 2020. Eka fambelo ra ntolovelolo na tirhelo ra nawu, tanihi muhakelaxibalo wihi na wihi ehansi ka oditi, Ttn Montana u komberiwile ku nyika vuxokoxoko mayelana na oditi ku nga si fika ti 4 N'wendzamhala 2020.

Ttn Montana u komberile, naswona SARS yi n'wi nyikile engetelo ku rhumela matsalwa lawa ya faneleke na vuxokoxoko hi ti1 Nyenyenyana 2021.

Ttn Montana kwalaho u tsandzekile ku nyiketa matsalwa lawa ya komberiweke. Leswi i ntlulo wa nawu.

Hi ti2 Nyenyenyana 2021, SARS yi humesile xikoxo xo hetelela eka Ttn Montana ku rhumela matsalwa lama faneleke na vuxokoxoko lebyi komberiweke.

Nakambe, Ttn Montana u tsandzekile ku landzelela eka ntlulo wa nawu.

Oditi yi hetisiwile eka endlelo ra ntolovelolo tanihileswi eka tikheyisi teto muhakelaxibalo wihi na wihi eka oditi leyi fikeke emakumu hi ti 7 Mawuwana 2021 eka Papila ra Swikumiwa ("LOF") eka Ttn Montana.

Ttn Montana u tivisiwile leswaku SARS yi kongomisile eka ku endla mihlahluvo ya malinghena ya xibalo yo engetelela ya nkoka wa kwalomuya ka R15,5 million mayelana na malembe ma nhlahluvo ya 2009 ku fikelala 2019. (Xumakulu ntsena).

SARS yi kumile leswaku Ttn Montana u papalatile xikweleti xa yena xa xibalo hi ndlela leyi nga riki enawini hi ku tivisela hansi malinghena leyi hakerisiwaka xibalo leyi a yi kumeke ku suka eka swihlovo swo hambanahambana eka mikarhi leyi faneleke ya oditi. Leswi i ntlulo wa nawu.

Nakambe, tanihi nkarhi wa ntolovelo eka muhakelaxibalo wihi na wihi eka xiyimo xexo, Ttn Montana u nyikiwile 21 wa masiku ma bindzu ku hlamula eka swikumiwa swa oditi.

Hi ti 11 Mhawuri 2021, Ttn Montana u komberile naswona u nyikiwile engetelo ku fikela ti 16 Mhawuri 2021 ku hlamula eka swikumiwa.

Hi ti 16 Mhawuri 2021, Ttn Montana u hlamurile ku ya eka xiyimo lexi pimiweke ntsena, hi ku tsandzeka ku tirhana na swikumiwa swa oditi swo tala na mongo.

Handle ko tirhisa nkarhi, Ttn Montana u hlawurile ku hlasela SARS hi ku endla swihehlo leswi nga seketeriwangiki na vunwa ehenhla ka SARS, no yi hehla hi "*xiendlo xa lunya*" no endla "*nhloto wa noyi*".

SARS yi arile swihehlo, no tsundzuxa leswaku yi ta ya emahlweni yi hetisisa mihlahluvo hi anakanyo lowu faneleke ya mirhumelo ya yena.

SARS yi nyiketile Ttn Montana hi xiviko xa mafamebelo hi ti 11 Nhlangua 2021.

Micincano yo ya emahlweni exikarhi ka Ttn Montana na magqweta ya SARS yi humelerile endzhaku ka leswi.

Hi ti 11 Dzivamisoko 2022, SARS yi nyikile Hetisiso wa papila ra Oditi eka Ttn Montana, leri n'wi tsundzuxaka leswaku SARS yi yile emahlweni yi endla mihlahluvo.

Ttn Montana u tivisiwile hi xiheri leswaku tshaku ra mihlahluvo a ku ri yini.

Ttn Montana eka goza leri u hlahluveriwile xibalo xa kwalomuya ka R28 million (lexi katsaka xuma na mixupulo) mayelana na malembe ya nhlahluvo ma 2009 ku fikela 2019 eka malinghena leyi tiviseriweke hansi.

Ttn Montana u tsundzuxiwile leswaku loko a twa a vilerisiwa kumbe a nga pfumelelani na mihlahluvo, a nga kaneta hi ndlela ya ximfumo eka mihlahluvo yo engetelela ku nga si fika ti 26 Mudyaxihi 2022. Leswi swa kumeka eka muhakelaxibalo wihi na wihi loyi a nga eka xiyimo xexo.

Phurosese ya ximfumo ya nkaneto ya kumeka eka xiyenge xa 104 xa Nawu wa Vulawuri bya Xibalo, hlaya nawu wa 7.2 wa milawu ya Khoto ya Xibalo. Nkaneto wu fanele ku fayiriwa eka fomo leyi vekiweke ya ADR1 no vikiwa eka phurofayili ya muhakelaxibalo ya eFiling.

Hi ti 27 Mudyaxihi 2022, Ttn Montana u komberile naswona u nyikiwile engetelo wo vika nkaneto wa yena ku nga si fika ti 31 Mudyaxihi 2022.

Hi ti 31 Mudyaxihi 2022, SARS yi amukerile *"nkaneto wa xiphemu"* wa Ttn Montana lowu, nakambe, wu endleke swihehlo leswi nga tiyisisiwangiki na vunwa ehenhla ka SARS.

Eka xiyimo lexi, Ttn Montana u thorile vaoditara vantshwa/vayimelamuhakelaxibalo no ya emahlweni va kombela engetelo wo engetelela ku vika nkaneto ku fikela ti1 Mawuwana 2022. SARS yi pfumerile xikombelo.

Hi ti1 Mawuwana 2022, Ttn Montana na/kumbe vayimeri lava ha ku thoriwaka a va fayilangi nkaneto tanihileswi a va sungurile. Ematshan'wini, va komberile engetelo wo ya emahlweni wa 30 wa masiku ku hlamula eka mihlahluvo/ku fayila nkaneto.

Hi ti 11 Mawuwana 2022, SARS yi arile xikombelo xa engetelo. Ttn Montana a nga kombelanga yimiso wa hakelo ya xikweleti xa yena xa xibalo lexi hlahluviweke tanihileswi swi vekiweke hakona hi ku ya hi xiyenge xa 164(1) xa Nawu wa Vulawuri bya Xibalo. Xikweleti xa xibalo lexi kayiveleke kwalaho xa kolotiwa no fanela ku hakeriwa naswona SARS yi humeserile Ttn Montana xikoxo xo hetelela xo hakela hi ti 11 2022. Ttn Montana u ye emahlweni a nga hakeli, SARS yi yile emahlweni na magoza ya vuyiselo lawa ya hlamuseriweke kwala emahlweninyana.

Hi ti 22 Mawuwana 2022, SARS yi nyiketile tikhopi ta switatimente swa le bangi swa Ttn Montana eka vayimeri va Ttn Montana, tanihilaha a swi komberiwile hi vona.

Hi ti 20 Ndzati 2022, Ttn Montana u rhumerile papila ro engetelela eka SARS ku hlamusela mayelana na *"nkaneto wa yena eka oditi leyi endlweke eka papila ra yena ra siku ra ti 31 Mudyaxihi 2022"*. Swa nkoka, papila ri rhekhodile leswaku: *"[hi] lemukile leswaku SARS yi kumile ahlulo wa ntolovelo ehenhla ka hina. Hi ya emahlweni hi hlayisa mfanelo yo hlamula eka ahlulo wa ntolovelo lowu kumiweke hi SARS endzhakukaloko hi ve na nkarhi wo langutisa no kambela ahlulo"*. U vurile leswaku u ta ololoxa leswi *"ehansi ka angarhelo wa le tlhelo"*. Rhumelo lowu wu ye emahlweni wu nga landzeleli swilaveko swa nkaneto hi ku ya hi Nawu wa Vulawuri bya Xibalo, hlaya milawu ya Khoto ya Xibalo.

Hi ti 23 Ndzati 2022, Ttn Montana u rhumerile papila ro engetelela eka SARS ku hlamula ahlulo wa ntolovelo lowu SARS yi wu kumeke ehenhla ka yena. Eka papila leri Ttn Montana exikarhi ka swin'wana u rhekhodile leswi endlekeke loko SARS hi ti 15 Ndzati 2020 yi tirhisa ahlulo wa ntolovelo eka yena . Papila ri rhekhodile leswaku:

"Kwalaho, SARS yi kumile Ahlulo wa Ntolovelo ehenhla ka mina eKhotokulu ya Afrika-Dzonga (Xiyenge xa Gauteng, Pretoria) eka ntsengo hinkwawo wa R44,927,320.23. A ndzi nga ri ekaya enkarhini lowu nsecho kumbe ku lemuka xiendlo xa Khoto lexi nga ku teni hi SARS. Ku hava masamanisi lawa ndzi nyikiweke wona mayelana na leswi."

Papila ri yile emahlweni ri vula leswaku u tsundzuxiwile leswaku ahlulo wa ntolovelo wu kumiwile ku antswa hi mbulavulo wo biha eka Khotokulu naswona ri nga tlherisiwa ndzhaku. Mhaka ya leswaku Ttn Montana endzhaku ka nkarhi lowu hinkwawo a nga

endlangi xikombelo eka Khotokulu mayelana na ahlulo wa xibalo leswaku wu tlheriseriwa endzhaku swi na nkoka. Sweswi a swa ha n'wi pfulekelangi leswakua endla tano.

Hi ti 30 Hukuri 2022, magqweta ya SARS ya humesile papila leri tivisaka Ttn Montana leswaku nkaneto wa yena a wu twali naswona a wu amukeriwangi. Ttn Montana u nyikiwile ku fikela ti 31 Sunguti 2023 ku rhumela nkaneto wo twala. Swihehlo swa Ttn Montana mayelana na ahlulo wa ntolovelot swi tlhele swi ololoxiwa no ariwa eka papila leri. Magqweta ya SARS ya hlamuserile epapileni phurosese leyi faneleke leyi SARS yi yi landzeleleke hi ku ya hi Nawu wa Vulawuri bya Xibalo ku kuma ahlulo wa ntolovelot ehenhla ka yena.

Hi ti 22 N'wendzamhala 2022, Ttn Montana u tivisile SARS leswaku a nga tiyimiselang ku fayila nkaneto wihi na wihi no tiyisisa hi mikaneto ya yena ya khale. Ku ya hi yena, u anakanyile leswaku rhumelo wa yena wa ti 20 Ndzati 2022 wu ringanerile.

Hi ti 23 Sunguti 2023, SARS yi hlamurile eka Ttn Montana no n'wi tivisa leswaku ku hava mikarhi yin'wana yo fayila (mi)nkaneto leyi hlweleke leyi nga ta pfumeleriwa.

Ttn Montana u tshame, ku fikela sweswi, a nga se fayila nkaneto lowu nga enawini.

Hi ku ya hi xiyenge xa 100 xa Nawu wa Vulawuri bya Xibalo, mihlahluvo yo engetelela yi vile yo hetelela naswona a ya ha pfumeleriwangi nkaneto.

Mphiko wa Ttn Montana wa leswaku u lemukile sweswi mayela na xiyimo xo helela xa xikweleti xa yena xa xibalo i vunwa no pfumala ntshembeko.

Phurosese ya nhlengeleto wa xikweleti yi landzerile:

Nawu wa Vulawuri bya Xibalo wu sindzisela SARS eka xiboho xa nawu ku tiyisisa nhlengeleto wa xibslo lowu pfunaka na vuswikoti.

Loko oditi leyi ku vulavuriwaka hi yona yi nga si sungula, Ttn Montana se a ri na xikweleti xa xibalo lexi hlahluviweke lexi kayiveleke xa lembe ra nhlahluvo ra 2015. Leswi a swi ri hi ku ya hi nhlahluvo lowu SARS yi wu endleke hi ti1 Mawuwana 2017. Hi Nhlangula 2019, xibalo lexi kayiveleke xi ve ntsengo wa R1,800,762.38. Ku sukela loko ntsengo lowu wu ve kona, SARS hi ti2 Nhlangula 2019 yi fayirile xitatimente lexi tiyisisiweke ku ya hi xiyenge xa 172 xa Nawu wa Vulawuri bya Xibalo, na Matsalana wa Khotokulu ya Afrika-Dzonga (Xiyenge xa Gauteng, Pretoria) ehansi ka nomboro ya kheyisi 72501/19 (*"Matsalana", "Khotokulu"* na *"ahlulo wa xibalo/xitatimente lexi tiyisisiweke xa 2019"* hi ku landzelelana) tanihileswi swi lavekaka ha kona hi Nawu wa Vulawuri bya Xibalo.

Ku ya hi xiyenge xa 174 xa Nawu wa Vulawuri bya Xibalo, xi vula leswaku switatimente sweswo swi fanele swi tekiwa tanihi ahlulo wa xinawu loko wu nyikiwile hi ndlela ya xinawu eKhotokulu hi ku yima na SARS eka ntsengo lowu vuriweke eka xitatimente.

I nawu lowu vekiweke wa leswaku xitatimente lexi tiyisisiweke xa xikweleti xa xibalo lexi rhumeriweke hi SARS ku ya eka Matsalana wa khoto leyi nga na vuswikoti swi fana na ahlulo wa xinawu.

Hi ti 11 Dzivamisoko 2022, SARS yi endlile mihlahluvo ehenhla ka Ttn Montana leyi vuriwaka laha henhla, kun'we na swikoxo swo hetelela leswi humesiweke hi ti 28 Khotavuxika 2022 na ti 11 Mawuwana 2022.

Tanihi mbuyelo wa Ttn Montana wo va a nga endlangi hakelo eka xikweleti xa xibalo lexi hlaluluweke, xitatimente lexi tiyisisiweke lexi hundzuluxiweke hi ku ya hi xiyenge xa 172 xi fayiriwile na Matsalana wa Khotokulu hi ti 11 Mhawuri 2022. Leswi swi ve ntsengo lowu hundzeriweke wa swikweleti swintshwa na swa khale (*"ahlulo wa xibalo/xitatimente lexi tiyisisiweke xa 2022"*). SARS yi pfumeleriwele ku endla leswi hi ku ya hi xiyenge xa 175 xa Nawu wa Vulawuri bya Xibalo. Ntsengo lowu ahluriweke hi ku ya hi ahlulo wa xibalo/xitatimente lexi tiyisisiweke xa 2022 a ku ri R44,927,320. Ntswalo wu ya emahlweni wu hlengeletana eka ntsengo lowu.

Matsalana u humesile swileriso swa khoto hi ku landzelelana hi ti 29 Nhlangua 2019 (ku ya hi ahlulo wa xibalo/xitatimente lexi tiyisisiweke xa 2019) na ti 15 Mhawuri 2022 (ku ya hi ahlulo wa xibalo/xitatimente lexi tiyisisiweke wa 2022"), leswaku swi tirhisiwa eka endlelo ra ntolovelole ra nhlengeleto wa xibalo tanihiloko ku ri xiyimo na muhakelaxibalo wihi na wihi.

Hi mhaka ya tiadirese to tala ta vutshamo leti nyikiweke hi Ttn Montana, Xandlamajaji xi rhumerile swileriso swa khoto hi ti 20 Hukuri 2019, 22 Hukuri 2019, 25 Hukuri 2019, 15 Sunguti 2020 na ti 15 Ndzati 2022 hi ku landzelelana, eka tiadirese to hambanahambana.

Ttn Montana u kumekile ntsena eka adirese ya rhumelo loko xileriso xi rhumeriwa hi ti 15 Sunguti 2022.

Hi mhaka ya nkahakelo wa Montana wa swikweleti swa yena swa xibalo, mhaka hi ku ya hi Nawu wa Nchono wa 24 wa 1936 (*"Nawu wa Nchono"*) lowu fikeleriweke, SARS yi simekile xikombelo xa nteko wa tinhundzu eka rifa ra Ttn Montana hi ti 22 Mudyaxihi 2023.

Xikombelo xi endlile eka xikweleti xa xibalo lexi kayiveleke xa Ttn Montana, lexi tshameke xi nga hakeriwangi.

Xihehlo eka SARS hi Ttn Montana xo *"lukelela hi vuxisi xiahlulo xa vunwa xa le khoto ku seketela xikweleti lexikulu xa xibalo"* (sic) i vun'wa.

Tikhopi ta switatimente leswi tiyisisiweke swi nyiketiwele eka Ttn Montana eka swiyimo swo hambanahambana. Ti tlhele ti khomanisiwa tanihi tianekijara eka xikombelo xa nteko wa tinhundzu xa SARS ehenhla ka Ttn Montana.

Xikombelo xa SARS xi vula leswi hi tindlela to hlamuseleka:

"Hi ti2 Nhlangua 2019, SARS yi fayirile xitatimente lexi tiyisisiweke na Matsalana wa Khotokulu...Hi ku ya hi xiyenge xa 174 xa Nawu wa Vulawuri bya Xibalo, xitatimente endzhakunyana xi sungurisile ahlulo wa xinawu lowu nyikiweke ku yima na SARS eka Khoto leyi eka ntsengo lowu ku vulavuriwaka hi wona. Hi ti 11 Mhawuri 2022, SARS yi fayirile xitatimente na Matsalana wa Khotokulu...Hi ku ya hi xiyenge xa 174 xa Nawu wa Vulawuri bya Xibalo, xitatimente endzhakunyana xi sungurisile ahlulo wa xinawu lowu nyikiweke ku yima na SARS eka Khoto leyi ehenhla ka muhakelaxibalo..."

Khotokulu kwala ku fambeni yi ya anakanya xikombelo xa nteko wa tinhundzu.

Miringeto yo rhumela xikombelo xa nteko wa tinhundzu eka tiadirese to hambanahambana leti Ttn Montana a ti nyikeke, a yi humelelangi.

Kwalaho SARS a ya ha vangi na nhlawulo wun'wana kambe ku simeka xikombelo eKhotokulu ku kuma mpfumelelo ku suka eKhoto ku rhumela xikombelo eka yena hi ku tirhisa imeyili adirese na hi humeso wa xitiviso xa gozanawu eka phephahungu ra laha kaya.

Kwalomuya ka loko lembe ri hundzile, ku nga ti 5 Khotavuxika 2024, ehansi ka swiyimo laha Ttn Montana a nga se fayila afidavhiti ya yena yo hlamula eka xikombelo xa nteko wa tinhundzu, Ttn Montana u simekile xikombelo xo tsetselela ku fayiriwa ko hlwela eka afidavhiti ya yena yo hlamula.

SARS yi alerile xikombelo xa ntsetselelo naswona Ttn Montana u yisile afidavhiti yo hlamula. Eka afidavhiti yo hlamula, Ttn Montana nakambe u endlile swihehlo leswi nga tiyisisiwangiki, swa khomisa tingana na vunwa, swo nyenyetsa na leswi nga fanelangiki mayelana na SARS.

Hi ti 14 Mhawuri 2024, SARS yi simekile xikombelo xo susa swihehlo swo kanetiwa swo suka eka afidavhiti ya Ttn Montana.

Hi ti 21 Mawuwana 2025, Khotokulu yi bakanyerile etlhelo xikombelo xa Ttn Montana xa ntsetselelo lowu nga na xileriso xa xupulo wa nxavo.

Khoto yi tlhele yi pfumelela xikombelo xa SARS xo susa swihehlo swo khomisa tingana, swo nyenyetsa na ka swi nga fanelangi ku suka eka afidavhiti yo hlamula ya Ttn Montana.

Ttn Montana u endlile xikombelo xa mpfumelelo wo aphila ehenhla ka ahlulo. Xikombelo lexi xi ta twiwa kwala ku fambeni ka nkarhi.

Sweswinyana, hi ti 8 Mhawuri 2025, Ttn Montana u rhumerile xikombelo xa ntwanano eka SARS, lexi nyikaka kwalomuya ka R5.4 million ku enerisa xikweleti xa xibalo lexi kayiveleke lexi sweswi xi yimeke eka R55, 133,283.94.

Xilaveko hi ku ya hi Nawu wa Vulawuri bya Xibalo eka SARS ku anakanya xikombelo xa ntwanano, hi leswaku xikweleti xa xibalo xi nge kavanyetiwi. Hi marito man'wana,

muhakelaxibalo u fanele ku amukela leswaku xibalo xa kolotiwa naswona xi fanele ku hakeriwa.

Hi ti 30 Ndzati 2025, SARS yi hlalure eka magqweta ya Ttn Montana, laha yi kombeleke Ttn Montana ku ololoxa swilaveko swa xinawu na ximfumo eka ntwanano wolowo.

Vuxokoxoko lebyi lavekaka byi laveka hi ti 14 Nhlangua 2025.

Kwalaho a swi fanelangi leswaku Ttn Montana a hlasela SARS na vatirhi va yona, lokohiletlhelo a ri karhi a lava ntwanano wo hakela xikweleti xa xibalo lowu a wu pfumalaka.

Hi ku ya hi phuruse ya ntwanano Ttn Montana u sungurile na mbuyelo kwalaho, SARS yi kongomisa eka ku veka xikombelo xa nteko wa tinhundzu leswaku wu yingiseriwa eKhotokulu.

Ttn Montana ku fikela sweswi a nga se fayila afidavhiti ya yena yo hlalure eka xikombelo xa nteko wa tinhundzu. SARS yi vurile xiyimo ehenhla ka yena kwalaho a ku phikizaniwi na xona.

Swa nkoka, swiendlo swa SARS ehenhla ka Ttn Montana swi vile nkarhi hinkwawo naswona swi ta ya emahlweni swi fanela hi nxopaxopo wa swa vululami.

SARS yi tshama yi tiyimiserile ku hlayisa mfumo wa nawu no tiyisisa leswaku vahakelaxibalo hinkwavo va khomiwa ku ringana.

Ku fikela sweswi Khomixinara wa SARS u tivisile Khomixinara wa SAPS na Mulawuri wa Rixaka wa Michuchiso ya Mfumo leswaku u, na vatirhi van'wana va SARS lava nghenelelaka eka nsindziso wa milawu ya xibalo leyi katsaka Ttn Montana (na muhakelaxibalo wihi na wihi eka xiyimo xexo), va ta tirhisana hi ku helela loko ndzavisiso wo landzela ku suka eka swivilelo swa Ttn Montana. Ku engetelela, SARS yi komberile SAPS ku ololoxa nxaniso wa switirhisiwa na maendlelo ya swivilelo hi vanhu lava lavaka ku kavanyeta, ku huhurisa no tumbuluxa mpfuvapfuvo lowu nga fanelangiki.

Xitatimente lexi a xi kongomisiwangi eka kucetela (mi)ndzavisiso yihi na yihi leyi nga vaka kona leyi SAPS kumbe NPA va nga yi anakanyaka eka xiyimo lexi, naswona xi humesiwile hi xikongomelo xo sirhelela SARS na vatirhi va yona tanihileswi swi nyikiweke eka nawu.

Khomixinara wa SARS u rilisa hi leswaku swihehlo swa Ttn Montana na vuanguri bya mani na mani ehenhla ka SARS swi onha nhlanguano wa nkoka wa Mfumo, lowu nga na nkoka wo hlayisa xidemokirasi xa tiko ra hina no ololoxa mitlhontlho ya hina ya ikhonomi na ya vanhu.

SARS yi hlohotela swirho swa vaaki ku tivonela, ku tiyisisa vuxokoxoko hi ku tirhisa tichanele ta SARS ta ximfumo, no papalata ku hangalasa swikoxo leswi nga tiyisisiwangiki eka ndhawu ya mani na mani.

SARS yi hlayisa mfanelo wo kurisa kumbe ku ngenisa swin'wana eka xitatimente xa mani na mani loko swi fanerile, leswi nga katsaka no humesela ehandle eka mani na mani tirhekhodo tihi na tihi na matsalwa, laha swi faneleke.

Xi humesiwile hi: Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS)

- [Annexure 1 – Public Statement: Alleged claims by Mr L Montana MP as reported in Independent Newspapers on 7 October 2025](#)
- <https://www.sars.gov.za/issued-notice-of-motion-and-founding-affidavit-lt-montana/>
- <https://www.sars.gov.za/montana-v-sars-judgment-12/>
- <https://www.sars.gov.za/issued-sequestration-application-of-lt-montana-annexures/>

Mayelana na vuxokoxoko hi xitalo, u komberiwa ku tihlanganisa na SARSMedia@sars.gov.za